

Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights -
Research Association (BIM-FV)

Austrian
Development Cooperation

**МЕЃУНАРОДНА И НАЦИОНАЛНА
ЗАКОНСКА РАМКА ЗА
ЧОВЕКОВИ ПРАВА
ЗА МАКЕДОНИЈА**

Меѓународна и национална законска рамка за човекови права за Македонија

Ј. Ананисев
доц. д-р Јован Ананисев

Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights
Research Association (BIM – FV)

Austrian
Development Cooperation

Изработката и печатењето на прирачникот се поддржани од УНДП

Подготвиле
Хлемут Сакс
Јован Ананиев

Превод
Арсенков Захариј

Лектура и коректура
Виолета Танчева-Златева

Дизајн на корица и печашење
АРКУС Фонко дизајн

ISBN 9989-2536-2-5

Проект

Поддршка на подготовката на националната програма за развој 2005-2015
за Македонија, базирана на милениумските развојни цели

ул. Никола Вапцаров II/4-4, 1000 Скопје
Тел.: (389 2) 32 44 105

Тим за поддршка на УНДП
Лилјана Алчева
Анета Дамјановска

Изземање

Ставовите изразени во овој прирачник се ставови на автори што нужно не претставуваат и ставови на Програмата за развој на Обединети нации или Секретаријатот на Обединетите нации во врска со правниот статус или име на која и да е земја, територија, град или област, или за авторите на текстот.

Главната цел на овој документ е да даде широк, но јасен преглед на релевантните норми и стандарди поставени од меѓународното и од домашното право за заштитата на човековите права во Македонија.

Во однос на напорите на Република Македонија за имплементација на Милениумските развојни цели и посветеноста на владата за спроведување на процесот на интеграција во ЕУ, а кој вклучува постојан преглед за заштита на човековите права, овој документ има за цел:

- да го поддржи идентификувањето на предизвиците за човековите права, кои може да бидат пречка за локалниот и за националниот процес на планирање и на спроведување;
- да ја разјасни улогата на имателите на правата и на носителите на обврските, одговорностите и надлежностите на локалната/националната власт и на другите фактори, а истовремено да ја покаже потребата од соработка и од партнерство за заедничка акција на тие фактори;
- да го поддржи идентификувањето на групи од населението во конкретни тешки/исклучувачки/маргинализирани ситуации;
- да промовира свест и разбирање за принципите на човековите права, да покаже сестраност во пристапот кон човековите права заснован на граѓански, културни, економски, политички и социјални права, со посебен акцент на правата на жените и децата, како и да придонесе кон развивање „култура на почит кон човековите права“.

„Милениумските развојни цели“ се светски, ограничени со рок и квантифицирани цели за третирање на екстремната сиромаштија во нејзините многубројни димензии – сиромаштијата на приходи, гладот, болестите, немањето адекватно засолниште и исклученоста – истовремено промовирајќи родова еднаквост, достапност до образование и еколошка одржливост. Во суштина тие се, исто така, основни човекови права – права на секое лице од планетава на здравје, образование, домување и безбедност, впрочем како што е утврдено во Универзалната декларација за човекови права (Universal Declaration of Human Rights) и Милениумската декларација на ОН (UN Millennium Declaration). Оваа јасна врска е детално разработена со Нацрт насоките на ОН за пристапот на човековите права во стратегиите за намалување на сиромаштијата („Нацрт насоките за сиромаштијата“) кои се употребени како уште едно референтно средство во овој документ.

Како заклучок, пристапот на човековите права кон развојот и намалувањето на сиромаштијата додава обврзувачка нормативна рамка за развој поврзана со зајакнувањето и одговорноста.

Подетално, тоа може да се дефинира како додадена вредност на пристапот заснован на човекови права:

- Тој почнува од нормативна, правна рамка: барање права, исполнување обврски – без повикување на милост, ниту на великодушност;
- Меѓународната и националната правна рамка веќе постојат: без разлика на изборот на владата или на развојната

програма, тие мора да ги почитуваат своите законски обврски;

- Користењето нормативна рамка, исто така, ја подига легитимноста на мерките, кои се речиси универзално ратификувани во некои од договорите за човекови права (како што е Конвенцијата за правата на детето);
- Правејќи ги човековите права видливи, се зацврстува и владеењето на правото и се помага да се разјаснат одговорностите;
- Тој има цел да ги зајакне како имателите на правата, така и носителите на обврските;

- Постојаниот мониторинг бара собирање релевантни податоци, развивање показатели;
- Тој повикува на сеопфатни, стратегиски, контекстно ориентирани приоди на анализа, утврдување приоритети, развивање политика и програми, мониторинг и евалуација; исто така, повикува на користење широк спектар инструменти (притисок од јавноста, подигање на свеста, заговарање идеи, обука итн.) и партнерства со сите релевантни фактори.